

Vlaams
Parlement

ingediend op **420** (2019-2020) – Nr. 1
13 juli 2020 (2019-2020)

Voorstel van resolutie

van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Gwenny De Vroe,
Inez De Coninck, Karin Brouwers en Alessia Claes

over de coronagerelateerde luchtvaartcrisis
in Brussels Airport
en de economische gevolgen voor Vlaanderen,
in het bijzonder voor Vlaams-Brabant

TOELICHTING

De coronacrisis heeft een enorme impact op de Vlaamse economie en arbeidsmarkt. Tal van sectoren zijn zwaar getroffen. De indieners van dit voorstel van resolutie focussen op de luchthaven van Zaventem, Brussels Airport, en de afgeleide werkgelegenheid. Brussels Airport is de tweede belangrijkste economische motor van Vlaanderen.

Enorme klappen voor de luchtvaart en moeizame onderhandelingen voor Brussels Airlines

Volgens Alexandre de Juniac is de huidige crisis de zwaarste die de luchtvaartsector ooit heeft getroffen. De Juniac is topman van de International Air Transport Association (IATA) en voormalig CEO van Air France-KLM. IATA verenigt 290 luchtvaartmaatschappijen over de hele wereld. De luchtvaartsector telt in de eerste helft van 2020 alleen al wereldwijd meer dan 1 miljoen geschrapte vluchten. Over het hele jaar verwacht IATA dat het totale passagiersverkeer bijna 40 procent lager zal liggen dan in 2019. IATA heeft de gevolgen van de coronapandemie op de inkomsten berekend: het verlies is vele malen groter dan tijdens de financiële recessie van 2008-2009, toen het om 31 miljard dollar ging. Wereldwijd zullen luchtvaartmaatschappijen in 2020 mogelijk tot 232 miljard euro aan inkomsten uit passagiersvervoer mislopen door de coronacrisis. Begin maart ging IATA nog uit van een inkomstenverlies van 113 miljard dollar, maar die schatting is dus al achterhaald. Als de nieuwe prognose klopt, zouden de inkomsten van de luchtvaartmaatschappijen uit passagiersvervoer dit jaar 44 procent lager zijn dan in 2019.

Voor Europa raamt IATA het omzetverlies op 76 miljard dollar. Voorzitter de Juniac roept de verschillende Europese overheden op zeer snel actie te ondernemen tegen de liquiditeitscrisis die er met hoge snelheid zit aan te komen in de luchtvaartsector. Het jobverlies in de Europese luchthavensector wordt momenteel geschat op maar liefst 24.000 jobs.

Ook in Vlaanderen ondervindt de luchthavensector een enorme crisis als gevolg van de coronapandemie. Door de coronacrisis staan er bij Brussels Airlines duizend jobs, een kwart van het personeelsbestand, op de tocht. Door de maatregelen van de Nationale Veiligheidsraad om het coronavirus in te dijken en door de sluiting van de grenzen kon er nauwelijks nog gereisd worden. Brussels Airlines verliest daardoor 1 miljoen euro per dag. Hoewel Brussels Airlines geleidelijk aan weer aan het opstarten is, lijkt het er niet meteen op dat de hemel voor de luchtvaartsector in het algemeen spoedig zal opklaren. Dieter Vranckx, de topman van Brussels Airlines, verwacht dat de maatschappij tegen eind dit jaar in het beste geval weer op halve capaciteit draait, en in 2021 misschien op 75 procent. Begin mei 2020 werd een krimpscenario voor Brussels Airlines aangekondigd. Tal van bestemmingen vallen weg, waardoor de vloot met 30 procent krimpt en er duizend jobs verdwijnen. Als de activiteiten van Brussels Airlines inkrimpen of in het slechtste geval stoppen, zal dat niet zonder gevolgen blijven voor Brussels Airport en andere ondernemingen die op de luchthaven van Zaventem werken. Brussels Airlines speelt als homecarrier en als lid van de groep Star Alliance een sleutelrol in de interconnectiviteit en de economische ontwikkeling op en rond de luchthaven van Zaventem.

De onderhandelingen tussen Lufthansa, het moederbedrijf van Brussels Airlines, en de Federale Regering over een steunpakket verlopen stroef. Al bijna drie maanden geleden heeft Brussels Airlines aan de Federale Regering een lening van 290 miljoen euro gevraagd, maar er is nog steeds geen overeenkomst bereikt. België is daarmee het enige land waar Lufthansa nog geen overeenkomst met de regering heeft bereikt. Dat vereenvoudigt de heropstart niet.

De jobimpact op de luchthaven en de snelle opstart van het aanbod van VDAB

Bagageafhandelaar Swissport bevond zich voor de crisis al in een moeilijke situatie, maar de coronacrisis betekent nu het definitieve eindpunt. De onderneming behandelde meer dan de helft van alle vluchten op de luchthaven van Zaventem. Door het faillissement verliezen 1500 werknemers hun baan. Het faillissement van Swissport komt voor Brussels Airlines op een bijzonder slecht moment en een structurele oplossing na dat faillissement is urgent. In Brussels Airport is er nu immers maar één afhandelaar meer voor passagiers, het Belgische Aviapartner.

Tijdens de vergadering van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie van 18 juni 2020 gaf de minister van Werk, Hilde Crevits, aan dat de 1468 ontslagen werknemers van Swissport recht hebben op outplacement-begeleiding en op een gratis opleiding. Daarnaast lanceert VDAB ook het project Doorstart, dat werknemers van een bedrijf in herstructurering de mogelijkheid moet geven om sneller in hun toekomstige loopbaan aan de slag te gaan. In het kader van een doorstart of overname van Swissport kan ook het Vlaamse economische overheidsinstrumentarium worden ingezet: de kapitaalparticipaties vanwege ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) of de waarborgen door Gigarant.

Het belang van de afgeleide werkgelegenheid, vooral voor Vlaams-Brabant, die onder druk staat

De luchthaven van Zaventem en de luchtvaartmaatschappij Brussels Airlines zorgen voor heel wat werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de provincie Vlaams-Brabant. In 2018 waren 335 bedrijven actief op de site van Brussels Airport. Volgens een studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA)¹, blijkt dat er bijna 24.000 mensen rechtstreeks op de luchthaven werken. Aan Brussels Airlines hangt echter een heel ecosysteem van ondernemingen en werkgelegenheid vast. Elke rechtstreekse job op de luchthaven levert zo twee tot drie indirecte jobs op. Op die manier zijn er ongeveer 40.000 personen indirect verbonden aan de luchthaven. Het gaat dan om toeleveranciers, transportdiensten, poetsmaatschappijen, caterings- en beveiligingsdiensten.

Op initiatief van de Vlaamse minister van Werk wordt bij Synerjob een intergewestelijke crisiscel opgericht voor alle herstructurerings- en faillissementen in het kader van de luchtvaart. Er wordt daarvoor samengewerkt met de Waalse en de Brusselse ministers van Werk. Op die manier wordt de samenwerking met de andere gewesten versterkt zodat in alle gewesten de getroffen werknemers in de luchtvaartsector sneller kunnen worden ondersteund.

Het bemoeilijken van oplossingen door het ontbreken van algemene kaders

Het initiatiefrecht voor een ontwerp van Vliegwet ligt bij de federale overheid. Door het uitblijven daarvan kunnen er onvoldoende mitigerende maatregelen tegen geluidsoverlast voor de omwonenden genomen worden.

In de beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken 2019-2024 is daarover het volgende opgenomen: "Om de toekomst van de Vlaamse regionale luchthavens en de luchthaven in Zaventem te versterken, wordt er een langetermijnvisie uitgewerkt inzake de ontwikkeling van de luchtvaart. We zullen hierbij zoeken naar een balans tussen de maatschappelijke behoeften aan luchtvaart, duurzaamheid, leefbaarheid, veiligheid, innovatie en een vitale economie. Hiervoor zijn twee analyses essentieel: de huidige context waarin de Vlaamse luchtvaart opereert en de ontwikkelingen en trends waarmee de luchtvaart in de toekomst geconfronteerd wordt. (p. 28)"

¹ Vandekerckhove T., Goesaert T. & Struyven L. (2019). [Directe tewerkstelling op Brussels Airport. Trendrapport 2019/1](#). Leuven: HIVA - Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving.

De bereikbaarheid met het openbaar vervoer van Brussels Airport, zeker buiten de reguliere werktijden, vormt een probleem. Werknemers op de luchthaven, die vaak 's ochtends heel vroeg beginnen te werken of 's avonds laat stoppen met werken, kunnen vaak geen beroep doen op het openbaar vervoer. Dat leidt er ook toe dat voor bepaalde arbeidsplaatsen geen kandidaten gevonden worden.

Lorin PARYS
Peter VAN ROMPUY
Gweny DE VROE
Inez DE CONINCK
Karin BROUWERS
Allessia CLAES

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de urgentie van de situatie, en bijgevolg de noodzaak dat de Vlaamse Regering snel en doortastend optreedt om de economische, financiële en sociale schade van de coronapandemie in Brussels Airport te beperken;
 - 2° de vaststelling dat de onderhandelingen tussen Lufthansa en de federale overheid over steunmaatregelen voor Brussels Airlines nog niet tot een overeenkomst hebben geleid;
 - 3° de overweging dat het uitblijven van een akkoord over Brussels Airlines de heropstart bemoeilijkt en de economische schade voor de luchthaven en afgeleide werkgelegenheid dreigt te versterken;
 - 4° het feit dat Swissport het faillissement heeft aangevraagd, waardoor er nu 1500 jobs op de tocht staan;
 - 5° de vaststelling dat het belang van de luchthaven van Zaventem, die met 66.000 directe en indirecte jobs de tweede economische motor van België vormt, niet onderschat kan worden voor de Vlaamse economie, en in het bijzonder voor de economie van Vlaams-Brabant;
 - 6° de initiatieven die de Vlaamse Regering al heeft genomen met het VDAB-project Doorstart en de oprichting van de intergewestelijke crisiscel bij Synerjob;
 - 7° de langetermijnvisie op de regionale luchthavens en de luchthaven van Zaventem die in de beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken 2019-2024 in het vooruitzicht wordt gesteld;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
 - 1° continu in contact te blijven met de Federale Regering bij de onderhandelingen met Lufthansa over steun aan Brussels Airlines, de impact daarvan op de Vlaamse economie te blijven beklemtonen en te pleiten voor een vooruitstrevend beleid op het vlak van duurzaamheid, in het bijzonder met het oog op de vermindering van uitstoot en lawaaihinder;
 - 2° er bij de federale overheid op aan te dringen dat ze zo snel mogelijk werk maakt van een evenwichtige Vliegwet, waarin routes worden vastgelegd volgens de principes van het historisch preferentieel baangebruik en van eerlijke spreiding waarbij een concentratie boven bepaalde gebieden wordt vermeden, en volgens aeronautische principes zoals vliegen tegen de wind, binnen de geldende windnormen, en rechtstreeks vliegen naar de bestemming. Daarmee wordt de leefbaarheid van de regio verzoend met nieuwe groeikansen voor de luchthaven als economische motor voor heel Vlaanderen;
 - 3° zelf snel en in overleg met alle betrokken overheden werk te maken van een toekomstvisie voor de Vlaamse luchthavens en luchthavensector, met aandacht voor alle luchtvaartondernemingen op het vlak van passagiers, cargo en ondersteunende diensten, en met aandacht voor de impact op bedrijven en kmo's die voor hun bedrijfsvoering afhankelijk zijn van de luchthaven, waarbij er ook voldoende aandacht gaat naar Brussels Airport als economische motor voor heel Vlaanderen en er voldoende oog is voor de samenwerking tussen Brussels Airport en de regionale luchthavens;
 - 4° de inspanningen voor de hertewerkstelling onverminderd te blijven voortzetten, ook als de globale werklust voor VDAB toeneemt door de economische fall-out ten gevolge van de coronacrisis;

- 5° in overleg met alle betrokken overheden de ontsluiting van Brussels Airport te maximaliseren. Naast het verbeteren van de ontsluiting voor gebruikers van de luchthaven via onder meer het Brabantnet, moet er speciale aandacht gaan naar de uitbreiding van collectieve vervoeroplossingen voor het woon-werkverkeer van werknemers buiten de klassieke werkuren en een betere bereikbaarheid met duurzame vervoersmodi.

Lorin PARYS
Peter VAN ROMPUY
Gwenny DE VROE
Inez DE CONINCK
Karin BROUWERS
Allessia CLAES